

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่อง และความพึงพอใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experiment research) ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แผนแบบการวิจัย และขั้นตอนที่ใช้ในการวิจัย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
6. วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ได้ในการวิจัย เป็นผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขตอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 8 โรงเรียน ผู้เรียน 213 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขตอำเภอบางไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 1 เลือกมา 2 ห้องเรียน จากห้องเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกันและมีสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน คือ มีการเอาใจใส่ในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีการเลือกวัสดุอุปกรณ์ซึ่งเป็นปัจจัยในการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนให้ประสบความสำเร็จได้ไม่แตกต่างกัน จับฉลากเพื่อเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยห้องเรียนแรกเป็นกลุ่มทดลอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และห้องเรียนที่สองเป็นกลุ่มควบคุมการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดแก้ว (ประโชติวิทยากรณ์) ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 22 คน กลุ่มควบคุม

ใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทางยาว ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 22 คน

แผนแบบการวิจัย และขั้นตอนที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนแบบการวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experiment research) โดยใช้แผนแบบการวิจัยเป็นชนิด Non – equivalent control group design เป็นรูปแบบที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ไม่เท่าเทียมกันสอบก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งมีแผนแบบการทดลองดังนี้ (Cook. & Campbell. 1979 : 103 – 115)

E – group	O ₁	X	O ₂
C – group	O ₁		O ₂

E – group หรือ E คือ กลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

C – group หรือ C คือ กลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

O₁ หมายถึง คะแนนก่อนการทดลอง

O₂ หมายถึง คะแนนหลังการทดลอง

2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังตาราง 2

ตาราง 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน	วิธีการ/เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้รับ
1. ขั้นศึกษาเอกสาร ทฤษฎีต่าง ๆ และงานที่เกี่ยวข้อง	ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำราต่าง ๆ ฝึกวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็ก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ขั้นออกแบบการวิจัย	ออกแบบการวิจัยตามกรอบแนวคิดในการวิจัย	ได้แผนแบบการวิจัย
3. ขั้นสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัย	คัดเลือกวรรณกรรมสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัยแบบทดสอบวัดความพึงพอใจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบประเมิน เพิ่มสะสมผลงาน และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา และปรับปรุงแก้ไข	ได้เครื่องมือสำหรับการวิจัย คือ วรรณกรรม แบบทดสอบแบบอัตนัย แบบทดสอบวัดความพึงพอใจ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินเพิ่มสะสมงาน
4. ขั้นทดลองใช้เครื่องมือ	ทดลองใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย แบบทดสอบความพึงพอใจ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดแก้ว (ประโชติวิทยาภรณ์) แล้วนำมาวิเคราะห์ปรับปรุงพัฒนา	ได้แบบทดสอบ แบบทดสอบวัดความพึงพอใจ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฉบับที่มีคุณภาพ

ตาราง 2 (ต่อ) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

5. ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล	สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ทำการสอบวัดก่อนสอน ทำ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แผน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานกับ การจัดการเรียนรู้แบบปกติ	ได้ผลการศึกษาตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย
6. ขั้นสรุปและอภิปรายผล	นำผลการศึกษาตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัยมา ตรวจสอบกับสมมติฐานของ การวิจัยและอภิปรายผล ให้ ข้อเสนอแนะ	ได้รายงานการวิจัยฉบับ สมบูรณ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลาการจัดการเรียนรู้ 20 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง รวม 4 สัปดาห์ โดยกลุ่มทดลองผู้เรียนจำนวน 22 คน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ชั่วโมงที่ 1 – 10 เวลา 10.30 น. – 11.30 น. ชั่วโมงที่ 11 – 20 เวลา 12.30 น. – 13.30 น. กลุ่มควบคุมผู้เรียนจำนวน 22 คน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ชั่วโมงที่ 1 – 10 เวลา 12.30 น. – 13.30 น. ชั่วโมงที่ 11 – 20 เวลา 10.30 น. – 11.30 น. ทดสอบก่อนทดลอง และหลังทดลอง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเป็น 22 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเองทั้งสองกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็น วรรณกรรม และแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่อง

1. วรรณกรรม ที่ใช้ในการทดลอง รวม 4 เรื่อง ได้แก่

- 1.1 วรรณกรรม เรื่อง แม่ข้างใจอารี
- 1.2 วรรณกรรม เรื่อง เพื่อนแท้
- 1.3 วรรณกรรม เรื่อง หมู่บ้านไม่เป็นไร

1.4 วรรณกรรม เรื่อง ลูกหงส์กตัญญู

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรื่องโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จำนวน 20

แผน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบความสามารถการเขียนเรื่อง เป็นแบบทดสอบวัดความคิดทางภาษาและทักษะการเขียนเรื่อง จำนวน 7 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการทดสอบแบบอัตนัย เขียนคำ นำสัมผัส โดยดูภาพที่กำหนดให้แล้วเขียนชื่อคำศัพท์ที่นึกถึงหรือคำที่สัมผัสกับภาพที่กำหนดให้ ให้ได้มากที่สุด จำนวน 3 ข้อ (15 คะแนน)

ตอนที่ 2 เป็นการทดสอบแบบอัตนัย หลากหลายคำ ทำประโยค โดยดูภาพ แล้วเขียนชื่อสิ่งที่เห็น หรือการกระทำในภาพให้ได้มากที่สุด จำนวน 3 ข้อ (15 คะแนน)

ตอนที่ 3 เป็นการทดสอบแบบอัตนัย คือ สร้างสรรค์งานเขียน โดยเขียนบรรยายภาพที่กำหนดให้ จำนวน 1 ข้อ (10 คะแนน)

เกณฑ์การประเมินผล แบบทดสอบความสามารถการเขียนเรื่อง ได้แบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ใช้ประเมินผลแบบทดสอบการวัดความคิดทางภาษา ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ในการตรวจให้คะแนน โดยถือเกณฑ์การพิจารณาคำตอบตามแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967 : 59) คือ ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) พิจารณาจากการนับจำนวนคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน ให้คำตอบละ 1 คะแนน โดยไม่ต้องคำนึงว่าคำตอบเหล่านั้นจะซ้ำกับคำตอบของคนอื่นหรือไม่ ถ้าผู้เรียนตอบได้ 3 คำตอบ ก็จะได้คะแนน 3 คะแนน ถ้าตอบได้ 5 คำตอบ ก็จะได้ 5 คะแนน เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้ปรับเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อความเหมาะสมสำหรับการหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบซึ่งกำหนดคะแนนเต็มเป็น 5 คะแนน จากการนับคำตอบ 1 คำตอบ เป็น 1 คะแนน

แบบที่ 2 ใช้ประเมินผลแบบทดสอบความสามารถการเขียนเรื่อง ในตอนที่ 3 ในการตรวจให้คะแนน คำตอบ มีข้อความแสดงรายละเอียดของเกณฑ์คุณภาพการเรียนรู้ 3 ระดับ คือ ดี พอใช้ ปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2549 : 21 – 22)

เกณฑ์การประเมินการเขียนเรื่อง ให้คะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยพิจารณาในรายการดังต่อไปนี้

1.1 การตั้งชื่อเรื่อง (2 คะแนน)

ตั้งชื่อเรื่องได้เหมาะสมกับภาพและเนื้อหา ให้ 2 คะแนน ตั้งชื่อเรื่องไม่เหมาะสมกับภาพและเนื้อหา ให้ 1 คะแนน ไม่ตั้งชื่อเรื่อง ให้ 0 คะแนน

1.2 การใช้ภาษาและการสื่อความ (2 คะแนน)

เขียนสื่อความหมายโดยใช้ภาษาเหมาะสมและชัดเจนตลอดเรื่อง ให้ 2 คะแนน
เขียนสื่อความหมายโดยใช้ภาษาไม่เหมาะสมและไม่ชัดเจน 1-3 ที่ ให้ 1 คะแนน เขียนสื่อความหมายโดยใช้ภาษาไม่เหมาะสมและไม่ชัดเจนตลอดเรื่อง ให้ 0 คะแนน

1.3 การลำดับเหตุการณ์ (2 คะแนน)

ลำดับเหตุการณ์ได้ต่อเนื่องตลอดเรื่อง ให้ 2 คะแนน ลำดับเหตุการณ์สับสน 1-3 แห่ง ให้ 1 คะแนน ลำดับเหตุการณ์สับสนวุ่นวายตลอดเรื่อง ให้ 0 คะแนน

1.4 ความสอดคล้องของเรื่องกับภาพ (2 คะแนน)

นำสิ่งที่อยู่ในภาพตั้งแต่ 4 อย่างขึ้นไปมาเขียนให้สัมพันธ์กัน ให้ 2 คะแนน นำสิ่งที่อยู่ในภาพตั้งแต่ 1-3 อย่าง มาเขียนให้สัมพันธ์กัน ให้ 1 คะแนน เขียนเนื้อเรื่องไม่สัมพันธ์กับภาพ ให้ 0 คะแนน

1.5 การเขียนสะกดคำ (2 คะแนน)

เขียนถูกต้องทุกคำ ให้ 2 คะแนน เขียนผิดไม่เกิน 5 คำ ให้ 1 คะแนน เขียนผิดตั้งแต่ 5 คำขึ้นไป หรือไม่เขียน ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การวินิจฉัย พิจารณา 5 รายการ ดังนี้

1.1 การตั้งชื่อเรื่อง ได้คะแนน 0-1 คะแนน หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ผ่านเกณฑ์

1.2 การใช้ภาษาและการสื่อความหมาย ได้คะแนน 0-1 คะแนน หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ผ่านเกณฑ์

1.3 การลำดับเหตุการณ์ ได้คะแนน 0-1 คะแนน หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ผ่านเกณฑ์

1.4 ความสอดคล้องของเรื่องกับภาพ ได้คะแนน 0-1 คะแนน หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ผ่านเกณฑ์

1.5 การเขียนสะกดคำ ได้คะแนน 0-1 คะแนน หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ผ่านเกณฑ์

ถ้าผู้เรียนไม่ผ่านในรายการใดแสดงว่าผู้เรียนมีความบกพร่องในรายการนั้นต้องได้รับการปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ ด้านการเขียนเรื่อง พิจารณาได้ 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1	หมายถึง	ปรับปรุง	ได้คะแนน 0-4 คะแนน
ระดับ 2	หมายถึง	พอใช้	ได้คะแนน 5-6 คะแนน
ระดับ 3	หมายถึง	ดี	ได้คะแนน 7-10 คะแนน

การสรุปผลการประเมินรวมทั้ง 3 สมรรถภาพ (เขียนคำ นำสัมผัส หลากหลายคำ ทำประโยค สร้างสรรค์งานเขียน) พิจารณาจาก 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1	หมายถึง	ปรับปรุง	ได้คะแนน 1 - 19 คะแนน
ระดับ 2	หมายถึง	พอใช้	ได้คะแนน 20-31 คะแนน
ระดับ 3	หมายถึง	ดี	ได้คะแนน 32-40 คะแนน

2. แบบทดสอบวัดความพึงพอใจในการเขียนเรื่อง

แบบทดสอบวัดความพึงพอใจในการเขียนเรื่องเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามที่ให้ตอบ แบบมาตรวัด Likert มีระดับความเห็นให้เลือก 5 ระดับ เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเขียนเรื่อง วิชาภาษาไทย 20 ข้อ มีข้อคำถามด้านบวก 10 ข้อ และด้านลบ 10 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเขียนเรื่อง

คะแนน	ข้อความในทางบวก	ข้อความในทางลบ
5	มากที่สุด	น้อยที่สุด
4	มาก	น้อย
3	ปานกลาง	ปานกลาง
2	น้อย	มาก
1	น้อยที่สุด	มากที่สุด

จากนั้นรวมคะแนนตอบของแต่ละคนในทุก ๆ ข้อ เข้าด้วยกันแล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์ทางสถิติ

3. แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต

แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (สำหรับเด็กอายุ 6-11 ปี) (กรมสุขภาพจิต, 2542 : 59) ซึ่งมีลักษณะเป็นประโยคที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ จำนวน 60 ประโยค เป็นข้อความด้านบวก 45 ประโยค ข้อความด้านลบ 15 ประโยค โดยเน้นคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์

คะแนน	ข้อความในทางบวก	ข้อความในทางลบ
4	จริงมาก	ไม่จริง
3	ค่อนข้างจริง	จริงบางครั้ง
2	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง
1	ไม่จริง	จริงมาก

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การคัดเลือกวรรณกรรมผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกวรรณกรรมที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยยึดหลักในการคัดเลือกวรรณกรรม ดังนี้

1. วรรณกรรมควรมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหนังสือ และองค์ประกอบของหนังสือ ได้แก่ วรรณกรรมที่แสดงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้แปล ชื่อผู้วาดภาพประกอบที่ชัดเจน วรรณกรรมที่มีการแสดงภาพผู้แต่ง ผู้วาดภาพประกอบ และประวัติโดยย่อ วรรณกรรมเรื่องเดียวกันที่มีผู้แต่งหลายคนทำให้มีรูปแบบการนำเสนอเรื่องที่แตกต่างกัน วรรณกรรมที่มีองค์ประกอบของหนังสือที่ชัดเจน ได้แก่ หน้าปก รองปก สันหนังสือ ปกหลัง เป็นต้น

2. วรรณกรรมที่มีการนำเสนอเนื้อหาเอื้อต่อการตระหนักถึงโครงสร้างของเรื่อง และโครงสร้างของประโยค ซึ่งมีสาระสำคัญ ได้แก่ วรรณกรรมที่ส่งเสริมการคาดคะเนเรื่องราว 1) การมีเหตุการณ์ช่วยชี้นำคำศัพท์ 2) การมีภาพที่สัมพันธ์กับเรื่องและชี้นำเรื่อง วรรณกรรมมีการใช้คำเป็นตัวชี้นำเรื่อง ได้แก่ การมีการใช้คำที่ซ้ำ ๆ กัน วรรณกรรมที่มีเหตุการณ์ซ้ำ ๆ หรือการดำเนินเรื่องตรงไปตรงมาเรียบง่าย

3. วรรณกรรมที่เอื้อต่อการเกิดสุนทรียภาพและอารมณ์ของภาษา ได้แก่ วรรณกรรมที่มีลักษณะการสอนโดยตรง วรรณกรรมที่มีภาพประกอบที่สวยงาม เช่น ภาพสีน้ำ ภาพสีน้ำมัน ภาพสีไม้ และภาพที่ใช้เทคนิคต่าง ๆ

4. วรรณกรรมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การมีรูปเล่ม ภาพและตัวอักษรขนาดใหญ่ มองเห็นได้ชัดเจน มีความสวยงาม

5. วรรณกรรมควรมีความหลากหลาย ทั้งประเภทและรูปแบบของวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่กว้างขวางจากการได้อ่านวรรณกรรม

จากเกณฑ์ในการคัดเลือกวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกวรรณกรรมเพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตาราง 3

ตาราง 3 เกณฑ์การประเมินวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างแผนการจัดกิจกรรม

ธรรมชาติและพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็น ประชากรเป้าหมาย	ลักษณะของวรรณกรรมที่เหมาะสม
1. ผู้เรียนยังมีระบบความคิดที่ยังไม่ซับซ้อนนัก	1. โครงเรื่องง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่อง
2. ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการอ่านวรรณกรรมน้อย การคาดคะเนเรื่องราวจึงยังไม่ชำนาญ	2. ลักษณะของเรื่องง่ายแก่การคาดคะเนเรื่องราว
3. ผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับการอ่านหนังสือหรือวรรณกรรม	3. ตัวอักษรชัดเจน ขนาดใหญ่ จำนวนข้อความแต่ละหน้าไม่มากนัก
4. ผู้เรียนชอบเรื่องเพื่อฝัน เกินจริง	4. เนื้อหากระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
5. ผู้เรียนมีวัยและความสนใจเช่นเดียวกับเด็กวัย 5 – 6 ปี ทั่วไป	5. เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน
6. ผู้เรียนยังอ่านหนังสือไม่คล่องจึงต้องมีภาพช่วยในการอ่านเรื่องราวด้วย	6. ภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง เป็นสิ่งชี้แนะเรื่องราว (cue) ได้
7. การเรียนรู้ที่ดีคือเป็นธรรมชาติและไม่ใช่เป็นการทางการ	7. ไม่มีลักษณะการสอนโดยตรงแต่แฝงการส่งเสริมการเรียนรู้โดยเด็กไม่รู้สึกดัด
8. ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะเข้าใจวรรณกรรมได้ดีถ้าเคยมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับวรรณกรรมนั้นมาบ้างแล้ว	8. เนื้อเรื่องสอดคล้องกับประสบการณ์พื้นฐานและบริบททางวัฒนธรรมของผู้เรียน
9. ผู้เรียนเป็นวัยที่เลียนแบบและจดจำ นำไปปฏิบัติตามได้ง่าย	9. เนื้อหาสาระไม่เป็นโทษแก่ผู้เรียน

จากตารางที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ดังกล่าวมาสร้างเป็นแบบประเมินวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นฐานในการจัดทำแผนการจัดการการเรียนรู้เพราะจากการศึกษาหลักการคัดเลือกวรรณกรรมแล้วเห็นว่าลักษณะของวรรณกรรมที่เหมาะสมทั้ง 9 รายการ เป็นลักษณะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนนำวรรณกรรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

ผู้วิจัยได้คัดเลือกวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นนิทานสำหรับเด็ก ที่ชนะการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาตินำไปจัดแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นหนังสือจริง เล่าเรื่องย่อ ๆ ให้ผู้เรียนฟังแล้วให้ผู้เรียนคัดเลือกรายชื่อวรรณกรรมที่สนใจไว้ 10 เรื่อง

นำแบบสอบถามพร้อมกับวรรณกรรมสำหรับเด็กไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเพื่อคัดเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็กเพื่อใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยตั้งเกณฑ์การประเมินเป็น 3 ระดับ ตามมาตรวัดแบบ Likert ดังนี้ 3 หมายความว่า เหมาะสมมาก 2 หมายความว่า เหมาะสมปานกลาง 1 หมายความว่า เหมาะสมน้อย

นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิตและแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ไว้ ดังนี้ 2.50 – 3.00 หมายความว่า เหมาะสมมาก 1.50 – 2.49 หมายความว่า เหมาะสมปานกลาง 1.00 – 1.49 หมายความว่า เหมาะสมน้อย

วรรณกรรมที่ประเมินอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากและเหมาะสมปานกลางถือว่าเป็นวรรณกรรมที่เหมาะสมในการนำไปเป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วรรณกรรมที่ประเมินอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมน้อยจะไม่นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการประเมินวรรณกรรมจากผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการประเมินวรรณกรรม

รายชื่อวรรณกรรม	คะแนน		แปลความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.	
1. แม่ช้างใจอารี	3.00	0.00	เหมาะสมมาก
2. เพื่อนแท้	2.97	0.07	เหมาะสมมาก
3. หมู่บ้านไม่เป็นไร	2.97	0.07	เหมาะสมมาก
4. ลูกหงส์กตัญญู	2.88	0.21	เหมาะสมมาก
5. กระรอกเก่งกระต่ายดี	2.88	0.21	เหมาะสมมาก
6. นกกระยางขาว	2.85	0.27	เหมาะสมมาก
7. จ้าวป่า	2.69	0.20	เหมาะสมมาก
8. แมวน้อยตกปลา	2.53	0.47	เหมาะสมมาก
9. หมิน้อยเข้าเมือง	2.35	0.45	เหมาะสมปานกลาง
10. ฟ้าจ้อย้าร้อง	2.31	0.48	เหมาะสมปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิประเมินวรรณกรรมทุกเล่มอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และเหมาะสมปานกลาง ซึ่งสามารถใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ผู้วิจัยจึงเลือกวรรณกรรมที่ได้รับการประเมินให้ได้คะแนนสูงสุดใน 4 อันดับแรก เพื่อใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรม ได้แก่ วรรณกรรม เรื่องแม่ข้างใจอารี เพื่อนแท้ หมู่บ้านไม่เป็นไร และลูกหงษ์กตัญญู

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรื่อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระภาษาไทย เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
2. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดแก้ว (ประโชติวิทยากรณ์) สาระภาษาไทย ที่เกี่ยวกับสาระการเขียน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. ศึกษาเอกสาร การวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับการเขียนเรื่อง
4. ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการเขียนเรื่อง แล้วสรุปคัดเลือกลักษณะที่ต้องการเพื่อกำหนดเป็น โครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้
5. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จำนวน 20 แผน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์วรรณกรรมเพื่อการเรียนรู้ ตอนที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้เสนอแนะโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้อิงกิจกรรมวันที่ 1 – กิจกรรมวันที่ 5 ตอนที่ 3 สื่อการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติ และหลักฐานประกอบการประเมินผลงาน

โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน วรรณกรรม 1 เล่ม ใช้เวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 วัน วันละประมาณ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ครูผู้สอนอาจยืดหยุ่นเพิ่มหรือลดกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงโครงสร้างที่กำหนดให้ ซึ่งปรับจากแนวคิดของนิโคล และโรเบิร์ตส (Nicoll & Roberts, 1993) ดังตาราง 5

ตาราง 5 โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการอ่านและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม (50 นาที)			กิจกรรมอ่านอิสระเป็น รายบุคคล (10 นาที)
วันที่ 1	กิจกรรมประสบการณ์ พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ วรรณกรรม	กิจกรรมการอ่าน วรรณกรรม (Read Aloud)	กิจกรรมสนทนา/ อภิปรายเกี่ยวกับ วรรณกรรม
			- อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ
วันที่ 2	กิจกรรมการอ่าน ร่วมกัน ครั้งที่ 1 (Shared reading)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม	
		วางแผนและทำงาน การเขียนเรื่อง	- นำเสนอผลงาน - สะท้อนเกี่ยวกับผลงาน - อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ
วันที่ 3	กิจกรรมการอ่าน ร่วมกัน ครั้งที่ 2 (Shared reading)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม	
		วางแผนและทำงาน การเขียนเรื่อง	- นำเสนอผลงาน - สะท้อนเกี่ยวกับผลงาน - อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ
วันที่ 4	กิจกรรมการอ่าน ตามกัน (Echo reading)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม	
		วางแผนและทำงาน การเขียนเรื่อง	- นำเสนอผลงาน - สะท้อนเกี่ยวกับผลงาน - อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ
วันที่ 5	กิจกรรมการอ่าน พร้อมกัน (Choral reading)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม	
		วางแผนและทำงาน การเขียนเรื่อง	- นำเสนอผลงาน - สะท้อนเกี่ยวกับผลงาน - อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ มีดังนี้
ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนเรื่อง จำนวน 20 แผน เสนอต่อคณะกรรมการที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความ
เที่ยงตรงทางเนื้อหา ตรวจสอบภาษา ความเหมาะสม ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการหาค่า

ดัชนีความสอดคล้อง IOC (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2545 : 150 – 151) ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินแผนการสอน ของ เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2540 : 226) และของปีทมน รักสนอง (2547 : 91 – 95) ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวในภาคผนวก จ

$$IOC = \frac{ER}{N}$$

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
ER	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่อง ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน แล้วใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างแบบทดสอบการเขียนเรื่อง เป็นข้อสอบแบบอัตนัย โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษา เนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการเขียนเรื่อง จากเอกสารตำราต่าง ๆ และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบและเอกสารการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่อง

3. กำหนดโครงสร้างเนื้อหา แนวคิดการเขียนเรื่องและสร้างแบบทดสอบอัตนัยจำนวน 3 ตอน 12 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนี้ ตอนที่ 1 เขียนคำนำ สัมพันธ์ (5 ข้อ) ตอนที่ 2 หลากหลายคำ ทำประโยค (5 ข้อ) ตอนที่ 3 สร้างสรรค์งานเขียน (2 ข้อ)

4. นำแบบทดสอบการเขียนเรื่องที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 5 ท่าน พิจารณาด้านความตรงเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา ความเหมาะสมกับระดับชั้น และตรงตามจุดประสงค์โดยวิธีหาค่า IOC (พิชิต ฤทธิ์จรูญ . 2545 : 150 – 151) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนความคิดเห็นดังนี้

คะแนน +1 = แน่ใจว่า ข้อทดสอบสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย

คะแนน 0 = ไม่แน่ใจว่า ข้อทดสอบสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คะแนน -1 = แน่ใจว่า ข้อทดสอบนั้น ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อใดมีค่า IOC ใกล้เคียง 1 แสดงว่า มีความตรงตามเนื้อหา มาก ถ้ามีค่าใกล้เคียง 0 แสดงว่า มีความตรงตามเนื้อหาน้อย โดยถือเกณฑ์ว่า ข้อทดสอบที่มีค่าเฉลี่ยตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ตั้งแต่ 0.5 – 1 เป็นข้อสอบที่ใช้ได้ ผลการหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบการเขียนเรื่องตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในภาคผนวก ง

5. นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงแล้วจำนวน 12 ข้อ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองกับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่อง จำนวน 40 คน

6. นำผลการตรวจให้คะแนนมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน และอังคณา สายยศ. 2538 : 200) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

7. คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธแอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) ตั้งแต่ .7956 ขึ้นไป ไว้ 7 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .8032

แบบทดสอบวัดความพึงพอใจ เป็นแบบสอบถามความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อวิชาภาษาไทย มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับวิชาภาษาไทย จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดความรู้สึก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคำถาม

3. สร้างแบบทดสอบวัดความพึงพอใจต่อวิชาภาษาไทยซึ่งข้อความในแบบทดสอบประกอบด้วย ด้านความรู้สึก และพฤติกรรมที่จะปฏิบัติ ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องอ่านข้อความในแบบทดสอบทีละข้อและพิจารณาว่าตรงกับความรู้สึกมากน้อยเพียงใด หากเห็นด้วยมากที่สุดให้ทำเครื่องหมาย ช่อง “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถ้าหากเห็นด้วย ให้ทำเครื่องหมายในช่อง “เห็นด้วย” ตามลำดับ จำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบมาตรวัดลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) ซึ่งแบ่งมาตราส่วนประเมินค่า ออกเป็น 5 ระดับ โดย กำหนดค่าระดับ ความคิดเห็น และความหมายดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

4. นำแบบทดสอบวัดความพึงพอใจไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาระภาษาไทย จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับองค์ประกอบของความพึงพอใจและการใช้สำนวนภาษา

5. เลือกแบบทดสอบวัดความพึงพอใจที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน

6. นำผลในการทดลองที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพ โดยหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแต่ละข้อกับแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r ระหว่าง .31 - .80

7. คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ลิวน และอังคณา สายยศ. 2538 : 200) ตัดข้อสอบที่สามารถตัดออกได้โดยให้เหลือข้อสอบด้านความรู้สึกลงและด้านพฤติกรรมที่จะปฏิบัติ และไม่ทำให้ค่าความเชื่อมั่นลดลง คงเหลือข้อความทั้งสิ้น จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (กรมสุขภาพจิต. 2542) สำหรับผู้เรียนอายุ 6 – 11 ปี ซึ่งมีลักษณะเป็นประโยคที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ จำนวน 60 ประโยค เป็นข้อความด้านบวก 45 ประโยค ข้อความด้านลบ 15 ประโยค โดยเน้นคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข (แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์และการแปรผลได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก จ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. บอกผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ทราบล่วงหน้า
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเรื่อง แบบทดสอบวัดความพึงพอใจในการเขียน และแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่อง โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้การเขียนเรื่องแบบปกติ
4. ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มทดลอง ทั้ง 2 กลุ่ม หลังจากทีเรียนจบแล้ว โดยใช้แบบทดสอบการเขียนเรื่องและแบบทดสอบวัดความพึงพอใจในการเขียน ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน
5. ตรวจสอบผลจากแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในการทดลองด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการเขียนเรื่องและแบบทดสอบวัดความพึงพอใจในการเขียน ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
4. หาค่าแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องและความพึงพอใจในการเขียนโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)
5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเรื่องและค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการเขียน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การวิเคราะห์ MANCOVA และใช้คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนเรียน ความสามารถในการเขียนเรื่องก่อนเรียน ความพึงพอใจในการเขียนก่อนเรียนเป็นตัวแปรร่วม